

Asia: VN/3799/2024

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi kolmansien maiden kansalaisten maahantulon ja oleskelun edellytyksistä tutkimuksen, opiskelun, työharjoittelun ja vapaaehtoistoiminnan perusteella annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Pohjois-Suomen hallinto-oikeus lausuu esitysluonnoksesta siltä osin, kuin esitetyillä muutoksilla on vaikutusta hallinto-oikeuksien toimintaan.

Esityksessä ehdotetaan, että opiskelijan turvautuminen toimeentulotukeen johtaisi nykyistä selkeämmin oleskeluluvan peruuttamista tai uuden oleskeluluvan myöntämättä jättämistä koskevaan harkintaan. Esityksen mukaan sääntelyssä ei ole kysymys suuresta periaatteellisesta muutoksesta opiskelijan asemaan, koska nykyisinkin toimeentulotukeen turvautumisella on voinut olla kielteinen vaikutus oleskelun jatkumiseen. Vaikutuksen on kuitenkin arvioitu jatkossa olevan systemaattisempi selkeämmän sääntelyn ja automaattisen jälkivalvonnan vuoksi. Tältä osin hallinto-oikeus kiinnittää huomiota ehdotetun 12 §:n 1 momentin 2 kohdan sanamuotoon, joka voi olla omiaan johtamaan aiempaa kaavamaisempiin tulkintoihin oleskeluluvan peruuttamisharkinnassa.

Oleskeluluvan peruuttaminen johtaa lähtökohtaisesti opiskelijan maasta poistamiseen. Peruuttaminen kohdistuu oleskelulupa- ja sen myöntämisen edellytysten olemassaolon selvittämiseen. Kuten esityksessäkin on todettu, maasta poistamista koskeva harkinta on puolestaan laajempaa, jolloin lähtökohtaisesti kaikki seikat otetaan päätöksenteossa huomioon. Kysymys on kokonaisharkinnasta, jossa on erityisesti kiinnitettävä huomiota lapsen etuun ja perhe-elämän suojaan. Sääntelyllä on siten vaikutusta välillisesti myös opiskelijan perheenjäseniin, jos heidän lupansa perustuvat opiskelijan oleskelulupa- ja sen myöntämisen edellytysten olemassaolon selvittämiseen. Hallinto-oikeus pitää todennäköisenä, että ehdotetut muutokset lisäävät opiskelijan oleskelulupien peruuttamispäätösten ja siten myös hallinto-oikeuksille tehtävien muutoksenhakujen määrää. Oletettavaa on myös, että peruuttamispäätöksiin sisältyy lähes poikkeuksetta karkottamispäätös, mikä edelleen lisää työmäärää.

Täytäntöönpanohakemuksia joudutaan tässä tilanteessa arvioimaan myös entistä moninaisemmissa tilanteissa ottaen huomioon esimerkiksi edellä viitatus lapsen etu ja perhe-elämän suoja.

Hallinto-oikeus kiinnittää huomiota myös siihen, että valmisteltavana on tällä hetkellä muitakin hallinto-oikeuksien työmäärää merkittävästi lisääviä lainsäädäntöhankkeita, kuten EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen muodostavien säädösten täytäntöönpanoa koskeva lainsäädäntöhanke (pakti) sekä ulkomaalaislain muuttamista (maasta poistaminen) koskeva hanke. Näille muutoksille esitettyjen tavoitteiden toteutuminen edellyttää, että niiden vaikutukset hallinto-oikeuksien ratkaisutoimintaan ja resurssitarpeisiin arvioidaan uudelleen kokonaisuutena.

Niemi Juhana
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus

Terho Jenni
Pohjois-Suomen hallinto-oikeus